

Lakóhelyünk ügyes-bajos dolgai
Az önkormányzat

Szociális, életviteli és környezeti kompetenciák

3. évfolyam

Programcsomag: Én és a világ

A modul szerzője: Szebeni Lászlóné

MODULLEÍRÁS

Ajánlott korosztály	8-9 évesek
Ajánlott időkeret	3 × 45 perc
A modul közvetlen célja	Új információk szerzése a település, a lakóhely életéről; bepillantás az önkormányzat, a „hivatal” életébe. Személyes kapcsolatok építése a település vezetői, a polgármesteri hivatal dolgozói és a diákok között.
A modul témái, tartalma	Témák: Természet- és társadalom-földrajzi környezetünk, lakóhelyünk: intézmények, hivatalok Tartalom: Az önkormányzat feladatai és működése; a hivatali dolgozók munkája; az önkormányzat szerepe az emberek életében
Megelőző tapasztalat	A családból hozott információk: beszélgetések, iskolán kívül szerzett élmények. A tanítási órákon szerzett ismeretek: középületek, intézmények, foglalkozások, viselkedési kultúra.
Ajánlott továbbhaladási irány	Tapasztalatszerzés az önálló információ- és ismeretgyűjtésben
A kompetenciafejlesztés fókuszai	Önismerettel összefüggő kompetenciák: érzelmek tudatossága Énhatékonyság-érzés: pozitív önértékelés Önszabályozás: tolerancia, felelősségvállalás A szociális kompetenciákhoz szükséges kognitív készségek: információgyűjtés, -rendszerezés, szabálykövetés, kreativitás Társas kompetenciák: empátia, kommunikációs készségek
Kapcsolódási pontok	A NAT-hoz: Magyar nyelv és irodalom, Ember és társadalom, Életvitel és gyakorlati ismeretek Tantárgyakhoz: magyar nyelv és irodalom, ember és társadalom, művészetek, informatika, környezetismeret Modulokhoz: Lakóhelyünk felfedezése; Együttélés a lakóhelyemen; Mesterségek, mesteremberek, mesterfogások.
Támogató rendszer	Lőrincz Lajos: <i>Közigazgatási Alapvizsga</i> . B.M. Kiadó. Budapest, 1998 Dr. Spencer Kagan: <i>Kooperatív tanulás</i> . Önkonet Kft. Budapest, 2001 <i>Sikeres iskolai projektek</i> . Független Ökológiai Központ, 2004

Módszertani ajánlás

A modul időkerete 3×45 perc. A környezetismeret óra keretében a legegyszerűbb megszervezni, három, egymást követő órában, 1+2 óra bontásban. A modul első része iskolai, tantermi körülmények között szervezhető. Ha van rá lehetőség, vegyük igénybe az informatika tantermet és eszközeit.

A modul célja, hogy a gyerekek közvetlen tapasztalatokat szerezzenek lakóhelyük közügyeiről, irányításáról, közigazgatásáról. Ismerjék meg, hogy a jogszabályok és a jogalkalmazó hivatalok miként szabályozzák életünket. Alakítsanak ki személyes kapcsolatot az önkormányzat vezetőivel és a hivatali dolgozókkal. Az életkoruknak megfelelő mélységben töltsék meg tartalommal a címeteket, a beosztásokat a polgármestertől az ügyintézőkig. Ismerkedjenek meg a hivatalnak a közösség életében betöltött szabályozó szerepével, a szabályozás fontosságával, illetve a település, a közösség néhány közös örömeivel és gondjával. Tiszteljék és érezzék sajátjuknak a testületet és a hivatalt, amely az ő érdekükben is működik.

A gyerekek valószínűleg jártak már az önkormányzat épületében, például házasságkötés alkalmából, vagy ha elkísérték a szüleiket hétköznapi ügyintéző útjukon. Elvárható, hogy tudják: a hivatal milyen iratokat, igazolásokat, engedélyeket (személyi igazolvány, útlevél, vezetői engedély, vállalkozói igazolvány, építési engedély stb.) állít ki, és hogy belássák, miért is van ezekre szükség (hogy mindenki olyan tevékenységet végezzen, amelyhez valóban ért; az egyéni érdekek érvényesítése ne sértsen másokat stb.). Tudniuk kell, hogy például a tanár, az orvos és a tűzoltó is az önkormányzat alkalmazottja. Tudják meg, hogy az emberek milyen segítséget várhatnak az önkormányzattól: kezdve a közlekedéstől és az utak karbantartásától a polgárok személyes biztonságáig és a rászorulóknak segélyezéséig. Tisztelettel, de félelem nélkül tekintsenek a helyhatóságra és alkalmazottaira. Tudniuk kell, hogy az önkormányzat döntően az állampolgárok által befizetett adókból gazdálkodik.

A modul a mindennapi életünket befolyásoló hivatal tevékenységével foglalkozik. Nem célja a politikai választások után felállított képviselőtestület munkájának részletezése.

Az önkormányzatnál tett látogatáskor – egyik javasolt tevékenységként – tervezzünk interjút a polgármesterrel. Célszerű azonban legalább három hivatali dolgozóhoz intézhető kérdéseket gyűjteni arra az esetre, ha a megbeszélte időpontban a felkért riportalany mégsem tud a rendelkezésünkre állni. Javasolt partnerek: a polgármester, a jegyző, az oktatási-kulturális osztály vezetője, a környezetvédelmi előadó.

Időben vegyük fel a kapcsolatot a polgármesterrel, kérjünk tőle időpontot, és személyesen mondjuk el a kérésünket. Kérjük meg, hogy jelölje ki azokat a munkatársait, akik a segítségünkre lehetnek, akik bemutatják a hivatal épületét és az ott folyó munkát. Szerencsés esetben valamelyik tanuló szülei, rokonai között is van önkormányzati testületi vagy hivatali dolgozó.

Ha a hivatal valamilyen okból nem tudja fogadni az épületében az osztályt, akkor az okmányiroda vagy a közönségszolgálati iroda – ha van ilyen – helységében szervezzük meg a foglalkozást, a hivatal vezetőjének segítségével.

Az előkészítő munka, a foglalkozás első része nyomán el kell érjünk, hogy olyan kérdéseket tegyenek fel a tanulók, amelyeket ők maguk is értenek, fontosnak tartanak, és a válaszokat is értsék.

Kiskorú diákjaink még nem lehetnek ügyfelek, de képet alkothatnak arról, hogy a nagyobb közösség, a közigazgatás hogyan segíti és befolyásolja családjuk, iskolájuk és az egész település életét. Az önkormányzat általában az iskolafenntartó is. Nem az a célunk, hogy a tanulók panasznapot tartsanak, felvessék – akár a pedagógus sugalmazása alapján – az iskola valós problémáit. Minden önkormányzat a saját lehetőségeinek kényszerfeltételei között gazdálkodik és költ fejlesztésekre. Ezeket a közös és részben közösségi részvétellel megoldható feladatokat azonban megismerhetik a tanulók.

A polgármester személye mindenképpen érdekes lehet. Kérjük meg őt, hogy beszéljen a saját munkájáról, felelősségéről, lehetőségeiről is. Milyen szerepe van a település érdekeinek érvényesítésében, mikor kap különleges felhatalmazást (például katasztrófavédelemben)? A kérdések gyűjtését a tanulók megkaphatják előzetes feladatként. A kérdéseket bedobhatják például az osztályteremben elhelyezett ötletdobozokba. Erre a célra 3 papírdoboz tökéletesen megfelel: mindegyikre írjuk rá, hogy pontosan kinek szóló kérdéseket lehet beledobni. Az előzetes feladatokra egy hetet biztosíthatunk. Az előzetes feladatok megbeszélése történhet a foglalkozás első részében.

Eszközök: szükség lesz térképvázlatra (községekben a belterület, városban az adott városrész, a fővárosban a kerület térképére). A tanulók az intézmények, nevezetes épületek helyét jelölik meg a térképen. Ehhez kis zászlókat készíthetünk technika- vagy a rajzórán, illetve a napköziben, a kollégák egyetértésével és segítségével. A zászlóra ráfesthetik a település szimbólumát (ha van), vagy készíthetnek nemzeti színű, esetleg EU-zászlót.

Speciális javaslatok az értékeléshez

A tanulók értékeljék, hogy mennyire volt érdekes a foglalkozás. Az önkormányzati hivatalokban mint látogatók, felvilágosítást kérő „ügyfelek” jelennek meg, ezért a pedagógus értékelje, erősítse meg részvételüket, érdeklődésüket. A vezetésben segítő hivatalnokok is mondjanak biztató véleményt a legfiatalabb ügyfelek érdeklődéséről.

A modul mellékletei

Tanári mellékletek

P1 – Középületek

P2 – Kérdések

P3 – A hivatal ügyfélfogadási rendje

P4 – Az élmények feldolgozása